

GEIR WOXHOLTH

Kjøpsrett

i et nøtteskall

2. UTGAVE

GYLDENDAL

KJØPSRETT

I ET NØTTESKALL

GEIR WOXHOLTH

KJØPSRETT

I ET NØTTESKALL

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2024
2. utgave, 1. opplag 2024

ISBN 978-82-05-60918-1

Omslagsdesign: Kristin Berg Johnsen

Sats: Type-it AS, Trondheim 2024

Brødtekst: Minion Pro 10/14,5 pkt

Papir: 90 g Amber Graphic

Trykk: LOS Digital AS, Norge 2024

Alle henvendelser om boken kan rettes til

Gyldendal Akademisk

Postboks 6730 St. Olavs plass

0130 Oslo

www.gyldendal.no/akademisk

akademisk@gyldendal.no

Materialet i denne utgivelsen er vernet etter åndsverkloven. Uten uttrykkelig samtykke er eksemplarframstilling bare tillatt når det er hjemlet i lov eller avtale med Kopinor (www.kopinor.no). Bruk av hele eller deler av utgivelsen som input eller som treningskorpus i generative modeller som kan skape tekst, bilder eller annet innhold, er ikke tillatt uten særskilt avtale.

Gyldendal vektlegger bærekraft når vi velger trykktjenester og papir. Ta godt vare på boken, og om du ikke lenger skal ha den, gjenvinn den på riktig måte. Se www.gyldendal.no

Forord

Boken du holder i hånden, er annen utgave, utgitt i 2024, første utgave er fra 2021. Den gir en elementærfremstilling av kjøpsretten og er skrevet for juridiske studenter. Formålet er å gi en innføring i faget før man gir seg i kast med den mer utførlige fremstillingen som hovedlitteraturen gir, og samtidig gi en mulighet for enkel repetisjon før eksamen.

Boken ligger tett på lovstoffet. Med det menes kjøpslovens tekst, systematikk og forarbeider. Den er full av løpende henvisninger til lovens forarbeider, jf Ot prp nr 80 (1986–87), gjennomgående forkortet til «prp». Selv om grunnmuren er kjøpsloven, gis det en parallellbehandling av forbrukerkjøpsloven på viktige punkter. De mest sentrale dommene fra Høyesterett er også gjengitt, men kun unntaksvis kommentert mer i dybden.

Ellers er det i stor grad gjort bruk av eksempler og «mini»-praktikum. Enkelte av disse er gjenkjennelige fra undervisningen, men de fleste er nye og laget for anledningen.

Siden boken er et rent informasjonsskrift og kun har et pedagogisk formål, er språket muntlig og direkte og formen enkel.

Boken dekker ikke læringskravene ved masterstudiet i rettsvitenskap og erstatter derfor ikke hovedlitteraturen i kjøpsrett.

Oslo, juni 2024

Geir Woxholth

Innhold

Helikopterblikk vs detaljfokus	13
KAPITTEL 1 GRUNNLEGGENDE OM RETTSKILDENE OG TERMINOLOGIEN	16
1.1 Kjøpsavtalen	16
1.2 Kjøpslovene	18
1.3 Forbrukerkjøpsdirektivet – det «gamle» og det nye	20
1.4 Terminologi	21
KAPITTEL 2 KAPITTEL I: LOVENS VIRKEOMRÅDE ...	25
2.1 Definisjon	25
2.2 Bytte	27
2.3 Fravikelighet	28
2.4 Ufravikelighet	34
2.5 Kredittkjøp	42
2.6 Fast eiendom	43
2.7 Oppføring av bygning, ferdighus mv	43
2.8 Verdipapirer og andre rettigheter. Aksjer. Elekrisitet	44
2.9 Tilvirkningskjøp	45
2.10 Tjenesteavtaler	47
2.11 Produktansvaret	48
2.12 Internasjonalt kjøp	49
KAPITTEL 3 KAPITTEL II: LEVERINGEN	50
3.1 Helikopterblikket	50
3.2 Hentekjøp	52
3.3 Plasskjøp og sendekjøp	55
3.4 Betydningen av visse leveringsklausuler	57
3.5 Sideforpliktelser ved sendekjøp	58
3.6 Leveringstiden. Selgerens forpliktelser	59

8 INNHOLD

3.7 Selgerens tilbakeholdsrett. Prinsippet om ytelse mot ytelse .	60
3.8 Kostnader	61

KAPITTEL 4 KAPITTEL III: RISIKOEN FOR TINGEN . . . 63

4.1 Helikopterblikket	63
4.2 Hva risikoen innebærer	65
4.3 Risikoens overgang	67
4.31 Hovedregelen	67
4.32 Unntak	72
4.33 Identifikasjon av tingen	75

KAPITTEL 5 KAPITTEL IV: VARENS EGENSKAPER, MANGLER M.M. 77

5.1 Helikopterblikket	77
5.2 Når foreligger det mangel?	79
5.21 Varens egenskaper	79
5.22 Brudd på opplysningsplikt	90
5.221 Helikopterblikket	90
5.222 Feilaktige opplysninger	91
5.223 Tilbakeholdte opplysninger	95
5.3 Ting solgt «som den er». Auksjonssalg	98
5.4 Kjøperens onde tro. Forundersøkelse m.m.	103
5.5 Tidspunkt for mangel	106

KAPITTEL 6 KAPITTEL V: KJØPERENS KRAV VED KONTRAKTBRUDD FRA SELGERENS SIDE 110

6.1 Helikopterblikket	110
6.2 Kjøperens sanksjoner når tingen ikke blir levert eller blir levert for sent	112
6.21 Helikopterblikket	112
6.22 Kjøperens rett til naturaloppfyllelse	114
6.221 Helikopterblikket	114
6.222 Fritaksgrunnene	116
6.223 Fritaksgrunnen bortfaller	121
6.224 Passivitet	122
6.225 Forespørsel	122
6.23 Kjøperens rett til hevning	123
6.231 Hovedregelen om hevning	123
6.232 Tilleggsfrist	126
6.233 Tilvirkningskjøp	127
6.234 Forbrukerkjøp	128

6.24	Kjøperens rett til å kreve erstatning ved forsinkelse fra selgerens side	129
6.241	Helikopterblikket	129
6.242	Hovedregelen om selgerens erstatningsansvar ved forsinkelse	135
6.243	Særlig om selgerens ansvar for kontraktsmedhjelpere	145
6.244	Ansvarsfrihet bare så langt fritaksgrunnen rekker i tid	148
6.245	Kontrollansvaret gjelder bare direkte tap	148
6.246	Feil eller forsømmelse	152
6.25	Selgerens opplysningsplikt ved hindring	153
6.26	Frist for kjøperen til å heve ved forsinket levering	154
6.3	Mangler	155
6.31	Helikopterblikket	155
6.32	Kjøpslovenes regel om oversikt over kjøperens sanksjoner ved mangler	155
6.33	Krav på retting og omlevering (avhjelp)	156
6.34	Melding om krav på retting eller omlevering	165
6.35	Selgerens rett til retting eller omlevering	166
6.36	Prisavslag eller hevning etter manglende avhjelp	168
6.37	Kjøperens rett til å kreve prisavslag	170
6.38	Kjøperens rett til å heve	172
6.39	Kjøperens rett til å kreve erstatning	174
6.391	Helikopterblikket	174
6.392	Ansvarsfrihetsgrunnene	177
6.393	Erstatningsansvar ved «feil eller forsømmelse»	182
6.394	Objektivt garantiansvar	183
6.4	Kjøperens plikt til å undersøke tingen etter leveringen	184
6.5	Kjøperens alminnelige reklamasjonsplikt	186
6.6	Unntak fra reklamasjonsreglene	190
6.7	Rettsmangler m.m.	191
6.8	Fellesregler om selgerens kontraktbrudd	194
6.81	Helikopterblikket	194
6.82	Kjøperens tilbakeholdsrett	194
6.83	Kontraktbrudd ved en del av tingen	196
6.84	Levering etter hvert	202
KAPITTEL 7 KAPITTEL VI: KJØPERENS PLIKTER		204
7.1	Helikopterblikket	204
7.2	Kjøpesummens størrelse	205
7.21	Lovens hovedregel. Forholdet til avtalt pris	205

7.22	Plikt til å betale «rimelig» pris	206
7.23	Særregel om faktureringsgebyr ved forbrukerkjøp	206
7.24	Kjøpesum beregnet etter kvantum	206
7.25	Kjøperens reklamasjonsplikt	207
7.3	Kjøpesummens betaling	207
7.31	Hovedregelen om betalingsstedet	207
7.32	Kjøperens forpliktelser knyttet til betalingsplikten	208
7.33	Selgerens forpliktelser ved økte kostnader	209
7.34	Betalingsstidspunktet	209
7.4	Kjøperens medvirkning ved oppfyllelse av kjøpet	210

KAPITTEL 8	KAPITTEL VII: SELGERENS KRAV VED KONTRAKTBRUDD FRA KJØPERENS SIDE	213
8.1	Helikopterblikket	213
8.2	Oversikt over selgerens krav ved kontraktbrudd fra kjøperens side	214
8.3	Selgerens rett til å fastholde kjøpet og kreve at kjøpesummen betales. Forholdet til kjøperens avbestilling	216
8.4	Rett til oppfyllelse ved å kreve medvirkning til kjøpet	219
8.5	Selgerens rett til hevning ved kjøperens betalingsmislighold	219
8.51	Helikopterblikket	219
8.52	Hovedregelen om selgerens hevningsrett	220
8.53	Hevning etter tilleggsfrist	221
8.54	Hevning når tingen er overtatt av kjøperen	221
8.55	Selgerens hevningsrett når kjøperen ikke medvirker ved oppfyllelse av kjøpet	222
8.56	Selgerens hevningsrett ved suksessive leveranser	223
8.6	Selgerens krav på erstatning ved betalingsmislighold og manglende medvirkning samt manglende overtagelse av tingen	225
8.7	Kjøperens plikt til å gi selgeren opplysning om hindring	228
8.8	Selgerens frist for å heve når kjøpesummen er betalt	228
8.9	Selgerens adgang til å bestemme tingens form, mål eller andre egenskaper	229

KAPITTEL 9	KAPITTEL VIII: FELLESREGLER OM FORVENTET KONTRAKTBRUDD, INSOLVENS M.M.	231
9.1	Helikopterblikket	231
9.2	Stansningsretten	232
9.3	Hevning ved forventet kontraktbrudd	236

KAPITTEL 10 KAPITTEL IX: FELLESREGLER OM HEVNING ELLER OMLEVERING	238
10.1 Helikopterblikket	238
10.2 Rettsvirkninger av hevning og omlevering	239
10.3 Kjøperens plikt til å godskrive selgeren avkastning og vederlag. Selgerens plikt til å betale rente av kjøpesummen .	240
10.4 Kjøperens tap av krav på hevning og omlevering	242
KAPITTEL 11 KAPITTEL X: ERSTATNINGENS OMFANG. RENTE	246
11.1 Helikopterblikket	246
11.2 Erstatningsutmålingen	250
11.3 Hva regnes som indirekte tap?	251
11.4 Prisforskjell ved dekningstransaksjon	258
11.5 Prisforskjell når det ikke foreligger dekningstransaksjon . . .	261
11.6 Plikt til å begrense tap	262
11.7 Lempning av erstatningsansvaret	263
11.8 Forsinkelsesrente	264
KAPITTEL 12 KAPITTEL XI: OMSORG FOR TINGEN ..	265
12.1 Helikopterblikket	265
12.2 Selgerens omsorgsplikter	266
12.3 Kjøperens omsorgsplikter	267
12.4 Forvaring hos tredjemann	268
12.5 Erstatning og sikkerhet for omsorgskostnader	269
12.6 Salg av omsorgstingen	270
12.7 Annen disposisjon enn salg	271
12.8 Omsorgspartens plikt til å føre regnskap og godskrive den annen part utbytte	272
KAPITTEL 13 KAPITTEL XII: UTBYTTE OG ANNEN AVKASTNING	273
13.1 Helikopterblikket	273
13.2 Avkastning av tingen	273
13.3 Tegningsrett og utbytte til aksjer	274
13.4 Fordelingen av renter ved kjøp av rentebærende fordring . .	275
KAPITTEL 14 KAPITTEL XIII: VISSEALMINNELIGE BESTEMMELSER	276
14.1 Helikopterblikket	276
14.2 Risikoen for sending av meldinger	276

12 INNHOLD

14.3 Hva skal regnes som «forretningssted» når parten har mer enn ett forretningssted eller ikke har forretningssted overhodet?	277
---	-----

KAPITTEL 15 KAPITTEL XIV: KRAV MOT TIDLIGERE SALGSLEDD

SALGSLEDD	279
------------------------	------------

15.1 Helikopterblikket	279
------------------------------	-----

15.2 Vilkår for krav mot tidligere salgsledd	281
--	-----

15.3 Kjøperens reklamasjon overfor tidligere salgsledd	286
--	-----

DOMMER	288
---------------------	------------

STIKKORD	290
-----------------------	------------